

БЕЛАРУСКИ ШЛЯХ

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі:
Беларуская вул. д. № 12

ктыя адчыненна ад 1 да 2 гада.
пісьмла поўнія.
ністрыція — зрана ад 10 да 2 гада.
У вечары ад 5 да 7 гада.
ктыя пакідае за сабой права на
перасыпаныя рукапісы і ко-
респонденцыі.

Цана
асобн. нум. 15 к.

Надпіс: з дастаўкай да дому у Мін-
ску на 1 месяц 3 рублі.

Цана звестак:
за верш пэтыту на 1-й стран. 1 рубль
на запоштаваніе — 50 кап.

Штодзеннная грамадзка-палітычная газета.

Менск. Пятніца 3 мая 1918 г.

Год I

Менск Зн.

Інтэлігэнцыя і народ.

Сіція газеты бядуць, у Большевій інтэлігэн-
зусім адбінута на бок ша-
мі массамі. Такім чынам
рэгулятора у дзяржаўным
шыльдым жыці Вяліка-
і дзеяліцтва доля ся-
нцы эканамічным і па-
ним крахам, каторы пры-
сь сабой беднасць і са-
злу рэзкы.

Дзін толькі біскуп Андрэй
не быццам ходзіць па усе
ізвіція мітынг і крыты-
ціх работу. Дэмагогі па-
ры народу видуць з ім-
ты і вельмі дзіўна, што
нич не арыентавалі. Гэта
такі Расію адзін прыклад.
Лесікі сюды мітуягусць і усе со-
нізует, без утрымку, — як
ту пішуце пародік. И.
Кропінкін — «п'яненкі і подлецкі

беларускі народ, с каторага ін-
танцыя і славіцафілы ра-
нескае божество».

Ярнімся да Беларусі. Калі
усе нацыянальны белару-
сікі шырокіх масах
бу, то усе звезды бела-
русоў складываліся с
ат-селян і жменкі інтэлі-
генты. Цікава пагайдзець ре-
чыў іх. Палавіна кождай
людні звездоу ўсіх фрон-
тавія, корпусау і др. за-
біць пажаданія беларускага
арсітуту, звароту эвакуіра-
ных у Расію вучэльнія мін-
ів вучыцельскага інстытуту,
зары, гімназіі, местовых
музеяў, старын, архіваў
и. Зъезд у Несвіжы ух-
у зязці над асеку. Нес-
кае замчышча з яго гісто-
рый архівамі і бібліятэкамі.
Ваш культурных наставаў
было на звездах другіх на-
ру Расії.

Беларускай культурай цікаві-
шэрай беларуская масса,
кіханне да сваёй на-
ціональнай бацькаўшчыны асъ-
млю душу і сэрца, падымаю-
шы высаты і дзін інтэлігента.
Не забывайце, што на усе-
арускім конгрэсе з 1700
зары чуць набраўся дзеся-
такіх людзей с вышэйшай аду-
кацыяй.

На правінцыі па валахах

На беларускім шляху.

Тры гады працы Беларускага Камітэту.

У Вільні 29 красавіка мі-
нулі тро гады ад зачынення
статуту Беларускага Т-ва
помачы падзею ўшым ад вай-
ны. Таварыство заснавалося ў
той момант, калі, каённая на-
валыца дакапілася і да зямлі
Беларускай, і у Вільні і ін-
шыя места Беларусі хлынулі
хвалі беларускіх уцекачоў з
Гродзенскімі і іншымі місцамі.
З вэлікім трудом віленскім
беларускім дзеячам удалося да-
стайць пазваленне на адкрыціе
Т-ва ад расійскіх уласціц, каторыя заўсёды адносіліся да
беларусаў вельмі нізкімі.
І гэта віпрыхільнасць ярка
выявілася ў далейшых адно-
сінах ураду да працы Бела-
рускага Т-ва: над той час, як
жіцціном, наляком і жыдом
«Татіянінскі Камітэт» дазау-
міліёны на помач уцекачам іх
нацыянальнасці, беларусам
да самага момента прыходу ў
Вільню немаў дадзено было
ўсяго... 360 рублёў!

Усю работу дзеля помачы
беларускім уцекачам вёў выби-
раны Т-вам Камітэт, зложены
спёрша з 9 асоб. Камітэт за-
няўся організаціяй па усей
Беларусі аддзелау Т-ва, каб
на месцоў аказываць помач
уцекачам. За чатыры месяцы
працы былі адкрыты да 10
аддзелау на працівніці у Вілен-
скай, Гродзенскай, Віцебскай і
Менскай губ. Многа сот уцека-
чоў атрымalo помач і у
Вільні, дзе камітэт адкрыў
прытулак на Ласбёуды для пры-
езджаючых у Вільню адкуль-
яны разсылаліся у глыб Бела-
русы.

Пры эвакуацыі Вільні расій-
цамі значная частка члену камітету
была прымушана пакі-
нуць сталіцу краю. У Вільні
асталася толькі малая жменя
людзей — без гроши, без пія-
нікіх запасаў, каторыя, аднак пі-
кунлі работы. Камітэт стаўся
цэнтрам усяго беларускага
жыцця у Вільні і, паагул, у
межах окупады. З вялізным
напружэннем сваіх сіл Камі-
тету ўжо ў канцы 1915 году

— праз тро месяцы пасля
адходу маскалёу — удалось на-
ладзіць у Вільні першыя бела-
рускія народныя школы і
беларускія вучыцельскіе курсы.
Побач с помаччю уцекачам,
большая частка каторых была
помачы падзею ўшым, да-
валася помач віленскай бела-
руской беднаце паагул — без
рэзінты рэлігіі: як каталіком,
так і праваслаўным. Навука
у школах была дармовая, ды
апрыч того дзеялі выдаваліся
дарма абеды, адбежа, чэравікі
і інші. Школ сперш было 6

але с прычыны недастачы гро-
ши ў першай палавіне 1916
году чыслу іх прышлося па-
меніні да 5. При кожнай
школі была свая страчня для
дзеялі; пры дзеялі былі нала-
джаны майстэрні ручных ра-
бот і пры адзін — стальскі
рэзьбярскі гарнітур.

Хады Камітэт аказваў па-

толькі адзені, абуць і пакар-
міць болыш за 200 дзеялі,
але і павучыць граматы, дапъ-
нікікі да навукі. У меру раз-
вішчі работы, камітэт ладзіў
новыя установы: гэтак у 1917
г. у летку былі организаваны
два пілытулкі для бедных дзе-
ялі — у Чорным Боры (пад
Вільні) на летні час на 70
дзеялі і у Качанах (пад Ішчу-
пам) паставлены на 40 дзеялі.

З восені 1917 году чыслу
беларускіх школ у Вільні бы-
ло паменшэнно: дзеялі с чаты-
рох аднаклассовых школ былі
злучэні у дзеяе выпэйшаго
тыпу, а адна — закрыта зусім.
Гэта было вызвано тым, што
40 дзеялі было вывезено ў
прытулак у Качанах, а калі
70 беларускіх дзеялі былі
приняты на пастаяннае жыццё
у прытулак нова-заснаванага
T-ва «Золак».

Камітэт организаў на вы-
стаўцы віленскіх дамоў працы
Беларускі Аддзел. Нізележне
ад таго, што тут працаваліся
работы беларускіх школьніх
майстэрні і варшатау, ад-
крыцце Аддзелу мае і

шырэйшае значэнне: яно па-
намінае ўсім, што беларусы
тут ёсьці і робяць сваю куль-
турна-нацыянальную работу.

У 1917—17,464 м. 85 ф.
У часе окупады Камітэт (аш?
перарабран і складаецца я, ка-
пер з гэткіх асоб: маршал —
А. Луцкевіч, скарбнік — К. П.
Менк, сэкрэтар — Я. Салавей,
члены: І. Луцкевіч, А. Рач-
коўская, Ф. Вішнеўскі і Я.
Лінкевіч.

Адрэс Камітету: Віленская
вулица 33.

Дзіячае сьвято ў Вільні. днаго
На св. Юра у Святае се-
касьцелі адбылася імша, тубіл
памыснае развіцце Т-ва «Зозось
лак». Дзеялі с прытулку Т-віт-
чэлі ў часі імпты на белкаму
рускі песьні: «О, мой, Божъ дык
веру Табе...» «Увесь съвет, ты
зимля і моро...» і «Востра-
брамска Маці Божа...» Строй-
на адбіваліся мэлдыйныя бе-
ларускія слова аб високія сля-
пенні гэтага старасвята га-
касьцёлу. Пасыя імшы ушко-
лі прытулку была устроена
фэстына, на каторую сабрала-
ся горстка бліжэйшых да T-ва

асоб; дзеялі доклімавалі, съпе-
вали, гулялі беларускіе гуль-
ні, і адыйгралі спэцічную штуч-
ку са спевамі «Перахірлы»
папісаную для дзіячага тэа-
туру Станіславай Корфф. Пасы-
ли предстаўленія для гасцей
дзеялі паўтарылі ўсю праграму
іншэ раз для дзеялі, і для
запрошэнных на гэтую фэстыну
бацькоў дзеялі. Міла было
глядзець на дзеялі, каторые
прыбраўшыся пі толькі у съви-
точныя вопраткі, але і у съви-
точныя мінкі, якіра пера-
пітые, паказвалі чаго за ві-
му навучыліся. А навучыліся

тмат чаго: песьні і гульні выходзілі стройна і складна, прост абаражвалі душу штыра мароднымі беларускімі мэлдзімі і ладам. Штучку сцэпічную іграі дзеци ні толькі с пераняцлем, але і вялікім талентам. Болей як за ўсё раздазло душу, што над умельмі краінітвам, дзеци на вачах вырасташь на сывядомых грамадзан, які ведаюць напу і сваёй роднай мове і сваёй песьні. Запрауды вялікая заслуга перад нашай башкаўшчынай усіх тых, хто прылажуі сваю паглу да гэтай будоўі. Часы і падзялкі ім належыцца і ад добрых людзей, і ад бат аўсіх касцьцей.

(«Гоман» № 38.)

Агульныя весткі.

КОНСТАНТИНОПЛЬ 29/IV. Гурецкае войско узяло тэрыторыю па ўсход ад Карсу аж да граніцы.

БЭРЛІН 30/IV. «Вольф». Фінляндская глаўная кватэра паведамляе, што Віborg узяты.

ВЭРЛІН 29/IV. «Вольф». Галандскі пасол барон Геворс зноў прыбыў у Бэрлін і меў беседу у міністэрстве заграничных спраў.

ВЕНА 29/IV. Атрымана вестка, што піменкае войско на сходзіцца за 60 вёрст ад інскі савастополю.

Україна 29/IV. «Когг. віго»: інскі пасол у Аўстрыі д-р. Якоўлеў учора прыбыў у ку.

БЭРЛІН 29/IV. «Вольф» перадае. «У часе свайго 5-ні тыднёвага наступлення немцы узялі 4100 кв. кіл. тэрыторыі т. е. у 7 разоў болі чым Францыі і Ангельцы у часе саіх трох вялікіх наступленій прыбываў 44 тыдні».

КЭНЭВА 29/IV. «Lokal». паведамлення ахружаючы.

Нап. Фоша падкрасыліак, што ангельскія пазыцыі калі траба разглядзіць толькі часовыя, бо яны выстулюны па цэнтры, страшы артылерыйскі абстрэл немцаў.

РОТТЕРДАМ 29/IV. Тутайшыя газеты паведамляюць с Копенгагенем, што тамака за зонція дні ні атрымано с Пецербургу пі воднай тэлеграммы. Подлуг вестак с Фінляндзіі у Петраградзе пануе вілікае замептанне у вязкі с контраправіціяй.

ВАРШАВА 29/IV. Выборы у Раду Стану назначаны на 20 траўня (мая).

24 гадзіны каб абдумаць пларажоне.

З'явіўшися потым камісары Петраградской камунy, заяўлі белагвардзейцам, што здача форту іно ні вымагаецца. Берэсьцейскім трактатам, і што рускія ні за што яго ні аддаць. У скрутку порагавору устаноўлено па нейкі час за міренно.

Пецербургская «Ізвестія», «Красная газета» і «Правда», апеніваюць ваенную ситуацію Петраграду падта трывожнай.

— Петраградская камуна выдала абавазкі, пастанову, каб газетная папера адпушчалася с фабрык і складаў толькі за дазваленнем сэкцыі друкarsка-папернай праmysловасці і Рады Народнага гаспадаркі поўн. району.

— Гжатскі (смоленск. губ.) Совдеп» пастанову высяліць утіх памешчыкам з іх маёнткаў за контраправіціяй, агітациёй. Такім чынам для аднай часці грамадзянства ўзнаўленія у соціалістычнай распушчані ганебнай «чертаты осёдлости».

— У Курску 26 красавіка з Знаменскага манастыру праніці образ Курскай Маткі Божай. Машахі апавесцілі аб гэтым трывожным звопам у 4 гадз. рана.

— Еленкі «Совнарком» знайшоўшы чыннасці г. Апала контраправіціямі, пастанову стварыць новую Еленскую губерні, с паветам, каторми пагнуць за Ельцом.

— З Іркуцка паведамліюць ад 26/IV, што «Центросібір» пастановіла залажыць у Іркуцку Сібірскую Тэлеграфную Агенцію і Кніжную Палату.

— Смаленскі «Ісполком» пастановаю забараці ўезд у Смаленск. У горадзе, як паведамляе старшина Смаленскай области Савету Пікель, харчовы кризы, нізвычайная лічба уцекачоў і безрабочія. Зарэгістравана больш 5000 безработных сирод каторых усе якія «анархісты» вядуть пагромную агітацию, у скрутку якой бываюць выцадкі спатычак з войскам.

Земствы і гарадскія рады піквідуюць і далей за 25-26 красавіка. Ліквідаваны Грязовечная і Троіцко-сауская гарадск. дума, Мензелинскія і Троіцко-саускія земствы.

МЕНСКАЕ ЖЫЦЦЕ.

Елісан Георгій паедаіць на трэці дзень Вялікадня, 7-го мая у Бабруйск на прославленне дні памяці слуцкага младзенца, св. Гаврыіла (мошчы яго эвакуірованы туды з Слуцка ў 1915 г.). Разам з гэтым Ел. Георгій зробіць агляд духоўнага цэнтра, дзе цяпер пануюць польскія легіены.

Агульнае гла́давое сабранне члену съя. Мікалаеускага епархіального брацтва, якое гдз будзе з 9 мая, апрача Багу.

чых спраў, разгледзіцы пытанне аб перадачы юбілейнага дому Беларускай Радзе дзеля культурна-асветнага матага.

Юбілейны дом меўся перайсці Беларускай Радзе яшчэ некалькі дзен тому назад, але гэтаму перашкодзі інспектар дух. сэмінары Паноу, які спачатку сама падняў гэта пытанне, цяпер... сплукаваўся — нібы то прыход Рады «зубіца» коопэратуру губ. вучыцельскага саюза, які зходзіцца у гэтым дому. Дзіўны страх!

Замест паспарту камісіяры на мяцек ванен паліцмэйстара мае выдаваць жыхаром места сывядзіцвы аўыежджаючым пропускі.

Губэрнскае прысутствіе і часовы судзьзі — местовыя і павятовыя начальнікі функцыяніраваць ад 1 мая, а іншыту выбраныя местовай думай міравых судзей распушчаны 28 красавіка.

Пашырэнне цэн на мясныя прадукты, с прычын норміраўкі, пачалося з 30 красавіка:

Каубаса зам. 5 р. на 3½ р. ф. Сало » 8 р. » 5 р. »

Целяціна » 2½ » 2½ р. »

Паралельна з мясной рэформай, забаранеца выпечка хлеба у сябе дома. Цукер пачынаюць выдаваць па бонах у тых крамах, зачынена для хлеба.

Хлеб і мясо у рэстаранах і сталоуках будзедавацца па картачках. Дагэтуль хлеб у гэтых місціах даваўся на вагу золата: — кавалачак 1 руб.!

Экономія вагі прыметаенца як паведамляюць прывыдачы хлеба у харчовай крамі пры управлінні Л. Р. ж. д. На 3-х фун. булцы амаль у кожнага бывае нідахватаць 1/4 ф. да 1/8 ф.

На валідзінь адпускаюцца чыноунікі губэрнскіх установаў, — скарбовай палаты, губэрнскага прысутствія і інш. Праца спыняецца ад серады 1 мая да серады 8 мая.

Хоць у кішэні, пуставато — звязаць!

Елісанская рада, каторая утварылася у Менскай епархіі з владыкі Георгіем, съяшчы Кульчицкага, аднаго дзяякона і аднаго исаломышыка мае спыніцца у хуткім часе павадлуг пастановы усерасійскага царкоўнага сабору. На яе місцы мае быць расшырана компетэнцыя на выбарных асновах.

Абавязковая пастанова Менскай Местовай Думы.

1. Забаранеца у межах м. Менска прыватным асобам і установам адчыніць пасрэдніцкія канторы па падшуківанию працы.

2. Усе ісцнучыя такога рода канторы зачыніцца у працу двух месецоў з дні апавешчання гэтай абавязковай пастановы.

УВАГА: Такія жа грамадзянскія установы, ні маючы прыбылку за пасрэдніцкую працу, могуць хадатайствовать перад Думай аб іх іспынені і даўней гэтага срока.

3. Гэтая абавязковая пастанова уходзіць у моц з дні яе апавешчання.

Ні выпаўняючыя гэтай абавязковай пастановы будуть мець кару па ст. 29. Уст. о Мір. Суд.

Меставы Галава П. Качанко

АФІЦЫЯЛЬНАЕ ПАВЯДАМЛЕНИЕ НАМЕЦКАГО ВАРХОУ ПАМАНДАВАННЯ ЗА 3 МАЯ 1918 РОКУ.

Група арміі Кронпринца Рупрехта і Німецкага Импера

На палях бітвы памеженне і зъмъясеніца. Арыйскі бой умацаваўся на вучасці Кеммельбергер, а сама між Соммаю і Люс-Бахам, каля Монділье. А болей баявая дзеянасць абмежоўвалася разведкаю.

Група арміі герцога Альбрэхта.

На лётарынгском фронце французская артылерыя вадзіла дзеянасць у пасыльпалаудонны час. Слабы атакі прыяцеля былі адбиты.

УСХОД. Украіна. Мы скруцілі варожую праціўніцтва Савастополю. Горад забраны намі 1 мая без бою.

Першы-Генерал-кватэрмайстар фон-Людэндорф

Загадчык аддзелу Працы

Г. Я. Аронсон.

Пісар П. В. Андрэю.

З гутаріі представіманія

Каміт. служ. Л. Р. ж. д. Род

с праезджающимі підуна

Менск расійскім пасланік

Бэрліне Іоффэ адтым, ці

нацыянальны праступак

стараны жалезнадарожн

быць на сваім пасту у ак

ванных місціах і атрымл

пенсю з наимецкай ск

цы, выявілося, што у г

німа ніякога «нацыяналь

праступку».

Беларускі Тэатр:

У падзелю 5 мая 1918

1-ай гадз. дні дарэчна

вучня беларусаў — Пашы

у дурні: камэдыя у 3

Крапіуніцкага, веч Цетка

вата, фарс у 3 дзеях. Па

спектаклю скокі.

У панядзелак 6 мая — Ха

Оржэшко.

У аўторак 7 мая — Рак

нае гняздо Я. Купалы.

У сераду 8 мая — 1. Палам

камедыя Я. Купалы. 2. Мі

ка — жарт у 1 дзе.

Цэны місціаў ад 5 р.

р., с правамі на скокі.

Кіраунік і рабіткі Ф. Я

новіч.

Курсы беларусознавства,

3 Мая Лекцыя Ст. Лян

скаго: «Гісторыя Беларус

права». Начата: а 7 гедз.

Редактар А. Прушынскі.

Выдавецтво І-В «Зарынка»

Згублені прастор

аб аканчанні Радашк

скаго Гарадзішчага вуль

ічча, выданы на ім —

Які ВЭКІ